

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

REZOLIUCIJA

DĖL 2025 METAIS MINIMŲ LIETUVAI SVARBIŲ ĮVYKIŲ IR ASMENYBIŲ SUKAKČIŲ

2023 m. spalio d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

atsižvelgdamas į istorinės, politinės, sociokultūrinės atminties išsaugojimo svarbą ir 2025 metais minimas Lietuvos valstybei svarbių įvykių, asmenybių sukaktis ir kitas atmintinas datas;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad 1325 m. įvyko Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino sąjunga su Lenkijos karaliumi Vladislovu I Lokietka ir 2025 m. minimos šio įvykio 700-ąjį jubiliejų;

primindamas tai, kad apie 1525 m. gimė literatas, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sekretorius ir Livonijos lauko raštininkas Venclovas Agripa, lietuvių vertėjas, giesmių eiliuotojas Baltramiejus Vilentas ir 2025 m. minimos jų 500-osios gimimo metinės;

atmindamas tai, kad 1675 m. gimė Mažosios Lietuvos filosofas, filologas, tautosakininkas, giesmių eiliuotojas, vertėjas, evangelikų liuteronų kunigas Pilypas Ruigys ir 2025 m. minimos jo 350-osios gimimo metinės;

atmindamas tai, kad 1845 m. gimė lietuvių rašytoja Julija Beniuševičiūtė-Žymantienė (Žemaitė) ir 2025 m. minimos jos 180-osios gimimo metinės;

atkreipdamas dėmesį į tai, kad 1850 m. gimė verslininkas, filantropas Juozapas Montvila ir 2025 m. minimos jo 175-osios gimimo metinės;

pabrėždamas tai, kad 1875 m. gimė Mažosios Lietuvos spaudos darbuotoja, bibliografė Morta Zauniūtė, gydytojas oftalmologas, pedagogas Petras Avižonis, rašytojas, spaudos darbuotojas, tautinio judėjimo dalyvis Povilas Višinskis, scenografas, grafikas, tapytojas, knygų iliustruotojas Mstislavas Dobužinskis ir 2025 m. minimos jų 150-osios gimimo metinės;

atmindamas tai, kad 1885 m. gimė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, antrasis Lietuvos Respublikos Prezidentas Aleksandras Stulginskis, dvasininkas, politikas, prisidėjęs prie 1919–1939 m. Žemės reformos įstatymo parengimo ir būdamas keturių vyriausybių žemės ūkio ministru jį vykdeš Mykolas Krupavičius ir 2025 m. minimos jų 140-osios gimimo metinės;

pabrėždamas tai, kad 1900 m. gimė pulkininkas leitenantas, Lietuvos kariuomenės Karo topografijos skyriaus Kartografijos dalies viršininkas Juozas Andrius, literatūros tyrinėtojas, lituanistas, pedagogas Juozas Tarvydas, Lietuvos aklujų organizuotos veiklos pradininkas,

lietuviškosios Brailio abėcėlės sudarytojas Pranas Daunys ir 2025 m. minimos jų 125-osios gimimo metinės; ir tai, kad 1900 m. išleistas Antano Macijausko lietuviškas žemėlapis „Žemėlapis lietuviškai latviško krašto“ ir 2025 m. sukanka 125 metų nuo šio įvykio;

pažymėdamas tai, kad 1905 m. gimė kunigas, pamokslininkas, Štuthofio kalinys Alfonsas Lipniūnas, Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataras Leonardas Grigonis-Užpalis ir 2025 m. minimos jų 120-osios gimimo metinės; ir tai, kad 1905 m. dirbo Didysis Vilniaus Seimas, be kita ko, didžiausiu lietuvių tautos priešu įvardijęs Rusijos Vyriausybę ir nutaręs reikalauti Lietuvos autonomijos, ir 2025 m. minima šio įvykio 120-oji sukaktis;

akcentuodamas tai, kad 1920 m. gimė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataras Aleksandras Grybinas-Faustas, partizaninio judėjimo dalyvis Viktoras Vitkauskas-Saidokas ir 2025 m. minimos jų 105-osios gimimo metinės;

prisimindamas tai, kad 1925 m. gimė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos signataras Petras Bartkus-Žadgaila, partizaninio judėjimo dalyviai Lionginas Baliukevičius-Dzūkas, Viktoras Šniuolis-Vytvytis, Bronislovas Juospaitis-Direktorius, Mykolas Kazanas-Mutka, Juozas Jakavonis-Tigras, ryšininkė Izabelė Vilimaitė-Stirna, ryšininkė, disidentė, Lietuvos laisvės lygos narė Elena Terleckienė, kunigas, disidentas, Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto narys, pagrindinio leidinio „Lietuvos katalikų bažnyčios kronika“ bendradarbis Leonas Kalinauskas, kalbininkas, baltistas, dialektologas, akademikas Zigmas Zinkevičius, Aukščiausiosios Tarybos deputatas, Lietuvos katalikų dvasininkas, disidentas, vienas iš Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto įkūrėjų Alfonsas Svarinskas, dailininkas vitražistas Kazys Morkūnas, lietuvių bibliografas, knygotyrininkas Vladas Žukas, dailininkas, tapytojas, skulptorius Jonas Švažas, kompozitorius, populiarių lietuviškų dainų autorius Benjaminas Gorbulskis, išeivijos avangardinio kino režisierius, rašytojas Adolfas Mekas, gydytojas, Akmenų muziejaus įkūrėjas Vaclovas Intas ir 2025 m. minimos jų 100-osios gimimo metinės; ir tai, kad 1925 m. Lietuvoje buvo priimtas pirmasis Akcinių bendrovių įstatymas, įsteigta Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės draugija, Vilniuje įkurtas Žydų mokslo institutas, tapęs jidiš kultūros ir mokslinių tyrimų centru, ir 2025 m. sukanka 100 metų nuo šių įvykių;

atsižvelgdamas į tai, kad 1945 m. įvyko Kalniškės mūšis, laikomas vienu didžiausiu Lietuvos partizanų mūšiu su sovietų kariuomene ir 2025 m. minėsime 80 metų nuo šio įvykio;

kviečia 2025 metais minėti Gedimino sąjungos su Lenkijos karaliumi Vladislovu I Lokietka, Venclovo Agripas, Baltramiejaus Vilento, Pilypo Ruigio, Žemaitės, Juozapo Montvilos, Mortos Zauniūtės, Petro Avižonio, Povilo Višinskio, Mstislavo Dobužinskio, Aleksandro Stulginskio, Mykolo Krupavičiaus, Juozo Andriaus, Juozo Tarvydo, Prano Daunio, Antano Macijausko lietuviško žemėlapio „Žemėlapis lietuviškai latviško krašto“, Alfonso Lipniūno, Didžiojo Vilniaus Seimo, Partizaninio judėjimo dalyvių, Elenos Terleckienės, Leono Kalinausko, Zigmo Zinkevičiaus, Alfonso

Svarinsko, Kazio Morkūno, Vlado Žuko, Jono Švažo, Benjamino Gorbulskio, Adolfo Meko, Vaclovo Into, Akcinių bendrovių įstatymo, Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės draugijos, Žydų mokslo instituto – YIVO ir Kalniškės mūšio metus;

siūlo Lietuvos Respublikos Vyriausybei sudaryti tarpžinybines komisijas 2025 metais minimų sukačių minėjimo programoms parengti, į jas įtraukti Lietuvos Respublikos valstybės institucijas, savivaldybes, bendruomenes, visuomenines organizacijas, asociacijas ir piliečius.

Seimo Pirmininkas

Teikia

Paulius Krivickas
Andrius Vyšniauskas

Mindaugas Štimpelis
Stasys Meškauskas

Arpelis Jakubavičius
Greta Štaas

Laima Mogenienė
Dariusz Jankowski

Andrius Vainas
Vytautas Jankauskas
Vilhelmas Butkus

Žygmunt Paulus

Laurynas Kasčiūnas
Linda Pociūnienė

Andreas Kulak
Arvydas Auštrevičius
Kerstinė Čepaitė

Vydan los Beruojs
Viktoras Pranevicius